

Leto I

Uredništvo in uprava:
Ljubljana,
Novi trg št. 4/II

ZBOR

Štev. 18

Naročnina: letno Din 24—
polletno „ 12—
četrletno „ 6—
Izhaja vsak drugi četrtek

GLASILO JUGOSLOVANSKEGA LJUDSKEGA GIBANJA ZBOR

Dimitrije V. Ljotić:

Ali smo fašisti?

Iz nekega rudarskega mesta v notranjosti Srbije nam pišejo prijatelji, pošilja joč naročnino za »Otadžbino«, sledeče vrstice:

»Preden pristopimo k organiziranju Vašega gibanja, čegar neaktivni pristaši smo tudi doslej bili, pričakujemo od Vašega pokreta, da začne z odločnejšo borbo proti temu nesrečnemu stanju v državi in da se odkrito izjavi za fašizem.«

Te besede so nas pokrenile, da še enkrat povemo svojo misel o tej zadevi.

Eni nas napadajo kot fašiste, drugi zahtevajo od nas izjavo, da smo fašisti. Resnično, čudna stvar!

Mi smo vedno odkrito govorili. Naša misel ni nikdar mogla biti neiskrena. In ravno zato nismo fašisti in to tudi ne moremo biti.

Kaj mislite, da bi Hitler priznal, da je fašist? Nasmejati bi se s krotom. To pa ne radi ambicije, da vodi svoj osebni pokret, temveč zato, ker nemškemu narodu fašizem ne odgovarja.

Fašizem je vzklik v Italiji, na drugih tleh, pod drugim nebom in med drugim ljudstvom. In ne samo, da tako misli Hitler, celo sam Mussolini ne smatra, da bi se fašizem mogel iz Italije izvoziti.

Degrel se brani, da ni niti fašist, niti hitlerjevec. In govori resnično ta mladenič. Ne laže, ker ne more biti niti eno niti drugo.

Kako potem hočete, da bi gibanje, vzniklo iz naših tal, pod našim nebom, med našim ljudstvom, gibanje, ki prinaša odgovor naše narodne duše na pereča vprašanja sedanosti — da bi to gibanje bilo fašistično ali hitlerjevsko?

Narodi niso enaki, kot mi ljudje nismo enaki. Tisto, kar je dobro za Italijane ali Nemce, ni dobro za nas.

To ne pomeni, da s tistimi pokreti nimamo mnogo skupnih potoz.

Tudi mi, kot oni, smo vznikli iz idealističnega naziranja o svetu, ne pa iz materialističnega.

Tudi mi, kot oni, smo zaradi tega na sprotniki individualizma, ki smatra ediničo za izhodiščno točko družbe.

Tudi mi, kot oni, smatramo, da je materialistično in individualistično stališče dovedlo do demokracije in kapitalizma.

Tudi mi, kot oni, smatramo, da mora organsko gledanje na svet in družbo preprečiti, da bi se obdržal kapitalistični in demokratični red, ker le-ta fatalno vodi v komunizem.

Tako mi, kot oni, smatramo, da se to mora izvršiti kajti »normalni razvoj situacije« vodi v komunizem.

Tako mi, kot oni, smatramo, da je komunizem eksperiment, ki uničuje temeljne ljudske vrednosti in proti čemur se na koncu življenje mora upreti in ga zbrisati.

Tako mi, kot oni, verujemo, da so red, pravica in blagostanje mogoči, da pa s svoje strani zopet omogočajo formiranje močnih narodnih edinic, ki so v stanju, da zanjamo svobodo posameznikov.

Tako mi, kot oni, smatramo, da je vse to mogoče doseči s konzultiranjem ljudstva, ne brezobličnih ljudskih množic, ne skozi politične stranke, temveč s pomočjo ljudskih družabno-gospodarskih kategorij.

Do tu smo si popolnoma enaki. Od tu naprej pa začnemo znatne in globoke razlike.

Mi smo uverjeni, da imajo vse rase neko misijo v svetu. Čeprav smo prepričani, da ima naša slovanska rasa svojo ogromno vrednost, vendar ne smatramo, da je ona edina izraz božanstva, da predstavlja »izvoljeno ljudstvo« v izključnem smislu. Svetovna rasa je izbrana za mnoge velike naloge. Zato ne moremo smatrati svoje rase za božanstvo.

Tudi države ne moremo smatrati kot nekaj absolutnega, niti ji moremo priznati božanski značaj, kakorkoli ji želimo, da bi bila močna in silna.

Zato mislimo, da resnično služimo ravno svoji državi in svoji rasi, če jima damo njihovo pravo vrednost, ne pa namišljeno vrednost, katere nimajo, niti morejo imeti.

V glavnem torej zato nismo fašisti, niti to moremo biti!

To pa ne pomeni, da zato ne vidimo, kaj so v svoji državi napravili velikega in lepega ravno v današnjem času, ko tako zvane demokratske države drve v razsulo.

To ne pomeni, da ne vidimo, da so oni z ukinitvijo pravice na štrajk, pa tudi na izprtje dali svojim delavcem za njihovo življenje mnogo boljše pogoje, kot jih imajo demokracije, katerim na čelu stoje

gg. Blum in Vanderveld — ki sta vso svojo karijero zasnovala na socialističnih parolah — da ne govorimo o Sovjetiji, v kateri delavec gladen, žejen, gol in bos dela pod tako bednimi življenjskimi pogoji, kakršnih si v kapitalističnih državah ni mogoče predstaviti.

To ne pomeni, da ne vidimo, kako so ravno te države čuvarji kulture duha, obrambni zidovi pred navalom boljševizma. Gotovo je, da pred boljševizmom sveta ne bodo obvarovale tako zvane demokratske države, ker slonijo ideološko na istih materialistično-individualističnih temeljih, na katerih je zgrajen satanski načrt komunizma.

To torej je naš odgovor tistim, ki nas grajajo kot fašiste, kakor tudi tistim, ki bi želeli, da bi to bili v resnici.

Tri generacije

Tri pokolenja so se srečala: staro, srednje in novo. Prvo je že pred vojno prišlo do izraza tako pri Srbih, kot pri Hrvatih in Sloveencih. Tista stara generacija je danes ista, kot nekdanj: plemenska in demokratska. V okviru svojih narodnih delov je kompaktna. Drži krčevito v svojih rokah vsa važna mesta in položaje, bogata je, internacionalna in masonska. Njena razcepljenost na razne politične stranke je le navidezna, ker je vedno zopet uspela, da obdrži oblast zase. Iz srednje generacije je sprejela v svoje vrste samo povprečne posameznike, ki so bili pripravljene, da ji služijo slepo in za vsako ceno. Take je tudi nagradila.

Druga, srednja generacija — to je predvojna jugoslovanska mladina. V svetovni vojni se je držala odlično: dala je na desetisoče dobrovoljcev in borcev dijaških čet. Iz vojne je izšla razpolovljena. Zato se je menda tudi razpršila, ko se je vojna končala. Morala je dovršiti z vojno prekinjene študije. Morala si je zagotoviti najosnovnejše pogoje življenja: poiskati službo, kruh, osnovati rodbino in lastno ognjišče. Narodne, ljudske in državne posle je prepustila starim, čeprav je ona kot jugoslovanska in bojevniška vojna mladina bila mnogo bolj poklicana, da govori in dela v novi jugoslovanski državi.

S tem, da srednja generacija ni prišla do svojega izraza (ne pri nas, ne drugod po svetu), pa je nova povojna generacija obvisela v zraku. Ni bilo tistega, kar bi jo moglo privezati k narodu in državi. Zato pa se je velik del novega pokolenja zanimeriral za splošno, svetovno stvarnost. Odtod izvira pojavljanje marksizma v vrstah mladine. Prepuščena sama sebi si je izbrala pot, ki se ji je zdel najboljši. S tem je ta njen greh ublažen.

Fatalno in usodno je bilo, da so novo, mlado državo vodili in urejevali starci. Tudi ob najboljši volji niso bili v stanju razumeti, v čem so pravi problemi naše, jugoslovanske stvarnosti. Zato jih pa niso niti načeli, niti reševali.

»Razredna solidarnost«

Komunizem, ki je ves osnovan na zanikanju življenjskih resnic, je vrgel med delavstvo veliko laž. Objavil je: Istovetnost interesov proletarcev vsega sveta.

Življenje v svoji železni logiki pa je ovrгло to laž. Treba je samo pogledati na dogodke in razmere ravno med delavstvom samim, da se tako ugotovi večna resnica: Proletarski solidarnosti ne pri ugroženih interesih. Interesi delavstva so solidarni samo v okviru nacije.

Angleži so poslali v svoje koncesionirane rudnike v Španiji: Rio-Tinto, Sarza in San-Miguel nad 30.000 angleških rudarjev, da so jih tam zaposlili kot bivše nezaposelence. Francozi so napravili isto. Niti angleški, niti francoski delavci tedaj niso spregovorili o mednarodni solidarnosti proletarcev. Bili so srečni: dobili so dela in kruha. Niti španski delavci niso spre-

Srednja, vojna generacija je pričela kakor vse kaže, uvidevati svojo fatalno krivico. Pričela je uvidevati, da med njo in med starimi ni in ne more biti kompromisa. Naš »Zbor« je v rokah srednje generacije. Tudi Narodna stranka. Nedavno pa je Jugoslovanski klub v parlamentu odklonil, da bi šel za svojim šefom v vrste JNS, ki je v rokah stare generacije. Dobro je, da se je srednja generacija oddvojila od stare. Toda, ali bo sedaj ostala na pol pota? Ali pa bo imela moč, da se osvesti? Od tega je odvisno, ali bo končno, po tako dolgem čakanju, vseeno prišla do svojega izraza.

V mladem pokolenju se pojavlja reakcija na internacionalizem. Pojavlja se borbeni jugoslovanski nacionalizem. Nova generacija se je naveličala čakanja, da bi jo nekdo povedel s seboj. Zato je krenila sama na pot. Če bo srednja generacija razumela svojo pravo vlogo, se ji bo mogla postaviti na čelo, kar bi odgovarjalo železni logiki življenja, nasledstva in naravne kontinuitete generacij. To so za srednje pokolenje zadnji usodni trenutki. Če jih bo zamudila, jo bodo mladi prehiteli in jo nepovratno pustili za seboj. Preskočena, pozabljena bo kot so pozabljeni tisti njeni tovariši in sovrstniki, katere je požrla nenasitno žrelo svetovne vojne...

Za srednjo generacijo je vprašanje časti, da se v zadnjem trenutku zave in zbere. Samo tako bo izpolnila svojo dolžnost napram svojim mladim tovarišem. Rešila bo mladino pred beganjem na stranpota. Junaška, kot je bila v svoji mladosti, iztrošeni na bojnih poljanah, bogata izkušnja najtrše šole preteklosti, je edino ona sposobna, da popelje državo po pravi poti, da razčisti kaos, katerega je stara generacija, ki take šole ni imela, ustvarila včasih celo nehote na vseh koncih in krajih Jugoslavije.

Da pa se bomo prav razumeli: naša beseda govori o vojni ali srednji generaciji — ne pa o »Ženevcih« in »Dunajčanih«!

nacije se morejo rešiti vprašanja delavskega razreda.

Delavci so del organizma nacije. Oni so organ, poln časti, dolžnosti in odgovornosti. Organska država, za katero se bori »Zbor«, — ki nosi v sebi misel o solidarnosti nacionalnih stanov v skladu z njihovimi interesi — postavlja delavski stan na njegovo pravo mesto. Delavski stan, kakor tudi drugi narodni stanovi, mora prevzeti na sebe del odgovornosti za usodo naroda, kateremu pripada. Kakor vsi drugi stanovi, mora tudi delavski prevzeti skupno s pravicami tudi dolžnosti napram organski celoti.

Solidarna nacija in stanovska država bosta edini rešili vprašanje delavstva. Dela, kruha in časti more dati delavcu samo njegova rodna gruda, zemlja, ki ga je rodila, ki mu zagotavlja življenje in katere sin je. Kdor ne verjame, naj vpraša naše izseljence, kje je slajši kruh, (kdor ga ima) ali v tujini — ali doma. Delavsko vprašanje se ne more rešiti s svobodnim sporazumom med delavci in delodajalci; rešiti ga more samo državna organska skupnost po načelu socialne pravice in miru. Nova država kot nositeljica pravice, reda in balagoslov prinaša novega duha solidarnosti interesov vseh narodnih sil, vseh stanov — ne samo delavskega. Njen živi interes je na tem, da spravi v sklad interese vseh in vsakogar — to je resničen in odrešen interes.

Interesi narodnih ali ljudskih sil morajo biti solidarni. Ta solidarnost pa nalaga dolžnosti tako napram posamezniku kot napram drugim stanovom in napram svojemu narodu.

Delo ne sme biti blago za prodajo, vezano na princip povpraševanja in ponudbe. Delo mora biti čast in služba za srečo nacije.

Tako je stališče »Zbora« — in tako je prav!

(Iz »Otadžbine«, Beograd.)

Zmaga »demokratičnega« rooseveltizma

Ves naš jugoslovanski tisk z »Jutrom« in »Slovencom« vred, je seznanil svoje bralce, ki so pripravljene že v naprej verjeti vse, kar se jim napiše, z velikim dogodkom. S še eno zmago — demokracije:

Franklin Roosevelt, predsednik ameriške demokratske stranke, izvoljen je ponovno za predsednika republike USA s 25 milijoni glasov in 10 milijonsko večino, kakršne še ni dobil noben ameriški predsednik. Landon, vodja republikancev, se je kompromitiral s slabim uspehom svojih kralitv in zaman zapravljenimi milijoni dolarjev za volilno reklamo.

Slučaj, da je Roosevelt kandidat demokratske stranke, je bil krojačem političnih rubrik našega tiska že dovolj, da jih inspirira, da proglasijo Rooseveltovo zmago za zmago — demokracije.

Mi smo v »Zboru« že davno pred ameriškimi volitvami citirali besede nekega Amerikanca, ki je dejal, da bodo pri volitvah v Ameriki šteli v Evropi, koliko glasov bodo imeli demokrati in koliko republikanci, dejansko pa, da ni v Ameriki niti enih niti drugih, temveč, da je le mala peščica bogatašev in od njih odvisnih ljudi, na drugi strani pa ogromna večina revežev. Poleg tega vemo, da dela Roosevelt z možganskim trustom, ne pa s kakim parlamentom brez možganov. Njegov program — New Deal (NRA in AAA — glej 1. št. »Zbora«) ne samo, da nima ničesar skupnega s programom kake demokratske stranke, temveč naravnost nasprotuje vsakemu programu kakršnekoli politične stranke!

Čujmo samo, kaj pravi Roosevelt v svojem zadnjem govoru pred volitvami:

»Borili se bomo v prvi vrsti proti starim sovražnikom miru, to pa so svetovni kupčijski in finančni monopoli, špekulacija neodgovornih bankirjev, vojni dobičkarji, razredno nasprotstvo in ekscelent regionalizma. Mi vemo, da so vladavine, ki jih upravlja organizirana sila denarja, prav ta-

ko nevarne kakor tolpe organiziranih razbojnikov!»

Zato mi tudi trdimo, da je Roosevelt pridobil zaupanje ameriškega naroda ravno s svojim protidemokratskim programom! Landon je nastopil s demokratskimi krilatimi, pa je izgubil igro!

Roosevelt ni demokrat. Njegov New Deal pomeni odločno rušenje vsega, kar spominja na »demokratski« režim državne uprave. Njegova borba za socialno pravico in kontrolo nad kapitalom, njegova nejevolja proti breznačelnemu in topoglavemu purgarstvu in bankokraciji, njegov boj za deproletarizacijo Amerikancev, njegova akcija za obnovo Amerike — vse je to proti navadam, miselnosti, proti življenju demokracije.

Nasprotnik Roosevelta, Landon, je nastopil s najčistejšim demokratskim programom: Amerika naj ostane kakršna je! Nobenih novotarij! Dovolj je eksperimentov!

Dimitrije Ljotić:

Povest o mladih brezah

V naši brezglavi gospodarski politiki se pojavljajo tri velike skupine činiteljev. Ti činitelji najbolj pritrjujejo tistim, ki skupno z nami zahtevajo nujno ukinitvev male, drobne strankarske politike.

Prva grupa činiteljev: kmet kot biološka in gospodarska osnova nacije prodaja svoje pridelke po nizki ceni. Če se v obupu nad tem pritožuje, dobi odgovor: »To je svetovna cena in mi v državi se moramo po nji ravnati.«

Če pa isti kmet hoče plačevati za potrebne nabavke nizko ceno, tedaj dobi ves presenečen odgovor, da je to nacionalna cena, ki ima nalogo, da zavaruje našo nacionalno industrijo.

Razume kmet, da prodaja po svetovni ceni in kupuje tudi po svetovni ceni; razume tudi to, da prodaja po nacionalni in kupuje po nacionalni ceni. Toda da prodaja po nizki svetovni ceni — kupuje pa po visoki nacionalni ceni, tega ne more razumeti. To bi bilo, kot če bi meril pri prodaji na tehtnici, uravnani tako, da bi tehtala izpod stvarne težine — ko pa bi kupoval, bi tehtal s tehtnico, ki bi kazala več od stvarne teže. Tak način vodi k osiromašenju treh četrtin ljudskih množic in posredno s tem k osiromašenju še one četrte četrtine. Delavci ostanejo brez dela, obrt in trgovina brez prometa.

Ta prva skupina činiteljev, čeprav je nemogoča, nemoralna in nenormalna, obstoja že več kot deset let in ima svoje zagovornike — toda mala strankarska politika ni niti v stanju, da bi jo poskusila prekiniti.

Druga grupa činiteljev je skrajno neugoden odnos med javnimi bremenami in splošno nacionalnimi dohodki. V desetih letih se je ta odnos poslabšal dva in polkrat na škodo splošnega nacionalnega dohodka.

Tudi tu mala strankarska politika nima niti časa, niti moči, niti srca, da bi odstranila tako stanje.

Toda tretja grupa činiteljev je najbolj črna in najtežja. V gospodarstvu je ogromen činitelj dohodek, katerega prinaša gospodarstvo brez ljudskega trudi. Nas je Bog še posebno blagoslovil s tem bogastvom. Polna so nedra naše države vsakovrstnega naravnega blaga in naši gozdi povečujejo to bogastvo.

Ogromen del tega bogastva izkorišča tuji kapital. On odnaša brez nadomestila velikanske vrednosti. Mirno lahko računamo, da znaša vrednost po tujcih odnešega bogastva rude, gozdov, in pa tako zvane nacionalne industrije, nahajajoče se po večini v rokah tujcev — milijardo dinarjev letno, t. j. dva in polkrat več od celotne zemljarine, davka na zemljo, ki ga vsi plačujemo naši državi.

Ne samo, da se tako odnaša veliko bogastvo iz naše države, temveč se po za slugi navedene prve grupe činiteljev z visoko nemoralno, nenacionalno ceno celo izkorišča naša nacionalna masa potrošičev (konzumentov).

V tem oziru spada k presenetljivim povsem še povest o cementu, ki bi najmirnejšega človeka mogla spremeniti v gorskega hajduka, katere pa tu zaradi omejenega prostora ne moremo pripovedovati.

Če nekdo v naši državi obogati, ostane premoženje tu in ni za nacionalno celoto izgubljeno. Če pa se iz naše države odnese, tedaj je popolnoma izgubljeno za naš narod za vse večne čase; v mednarodnem

Država se ne sme vmešavati v gospodarsko življenje Amerikancev! Niti v javno, niti v zasebno!

Milijoni dolarjev, vrženi v volilni vrtinec, niso prinesli Landonu pričakovane zmage. Velekapital in purgarji so razočarani s svojim porazom in spoznanjem, da zahtevajo in žele Amerikanci, da ne bodo demokratično prepuščeni samim sebi, temveč, da država prevzame skrb za življenjske interese in pogoje svojih članov.

Z Rooseveltom stopa Amerika na novo pot. Red v državi, enaka pravica za vse in splošno blagostanje. To je tudi smisel New Deala.

Ameriško vrhovno sodišče, čuvar in branilec demokratične ustanove Amerike, je ne samo enkrat poničil nedemokratske načrte in zakone New Deala. (Glej 1. štev. »Zbora«!) Čim se bo Roosevelt odločil, da razžene te krmežljave čuvarje »demokracije«, — bo postal »fašist«!

tekmovanju se more uporabiti celo proti naši narodni skupnosti.

Ljudstvo pa zato pada v gospodarsko siromaštvo, se slabo preživlja, slabo oblači, neurejene stanovanjske razmere ga upropaščajo, z eno besedo: narodna, ljudska, življenjska in biološka moč trpi in se manjša. Življenjska vedrina, katero naj bi sedanje pokolenje predalo bodočim, bo mnogo slabjša od tiste, katero je prejelo. Kaj to pomeni, more vsak razumen človek s strahom presoditi.

Tista prva in tretja skupina činiteljev povzročata pri tem gospodarskem izčrpanju najstrašnejše posledice. Z njihovo pomočjo tuji kapital odnaša gospodarsko bogastvo iz našega naroda. To je vzrok ogromnih sedanjih in še težjih bodočih nadlog.

Bil je nekoč brezov gozd. Mlade breze so se veselile božjega solnca. V njihovi sredi pa je dremajoč preživljal svoje preostale dni star hrast.

Nekega dne zagledajo breze, kako je krenil po poti iz vasi proti gozdu voz, do vrha naložen s sekirami. Bleščale so se sekire v jutranjem jesenskem solncu.

Breze so se ustrašile. Njihovo listje je burno zadrhtelo. Zamajali so se njihovi vrhovi in druga drugi so pošepetavale svoje ogorčenje.

Dobro so poznale sekire. Videle so že človeka, ki je vdrl s sekiro mednje, pa je zamahnil in posekal. Odtod je prihajal strah.

»Zakaj drhtiš, brezovi log?« — je povprašal prebudivši se stari hrast.

»Ali ne vidiš polnega voza sekir, ki prihaja po poti iz vasi? Ako ena teh sekir lahko napravi tako opustošenje — kakšen pokolj in polom bode napravil cel voz sekir!« — so odvrnile breze.

»Ne trepeči, mladi gozdlič« — reče stari hrast. — »Dokler ti ne daš države za sekire, ti ničesar ne morejo napraviti!«

Evo — to je povest o mladem brezovem gozdu. Dobra povest. Lepa povest. Poučna povest.

Škodljivec ljudskega in narodnega gospodarstva je tuji kapital. On seka in izčrpa našo narodno moč.

Toda ničesar nam ne more, dokler ne najde države za svoje sekire!

Države potrebuje, da bi bil v stanju, da bi začepil uho sekire in da bi dal sekiri moč zamaha!

Tanka šiba ne more niti začepiti ušesa sekire, niti ji dati sile zamaha.

Zato vsakdo ne more biti dober za državo. To ve tuji kapital. Zato tudi išče države med tistimi, ki mu morejo koristiti. To pa so ali tisti, ki upravljajo državo, ali tisti, ki so najresnejši kandidati za to.

Tako zvani politik prihajajo tu v poštev. Toda tkzv. politik so proizvedli male, strankarske politike. To so njeni otroci. Njeni najmilejši sinovi. Njeni nosilci.

Če torej tuji kapital pustoši po našem narodnem gospodarstvu, ni on za odgovoren. Odgovorni so njegovi držaji: tisti tipi politikov. Zato se tudi mora naša mržnja obrniti proti njim.

Njihova vloga je najstrašnejša. Judež je za trideset srebrnikov izdal Krista Odršenika. Oni za umazane dnevnice, tantijeme in honorarje izdajajo življenjske interese svojega ljudstva.

Poglejmo samo sestav raznih odborov tujih kapitalističnih grup. Povsod jih boste našli. Gotovo so jim vsaj advokati, ali tajni svetovalci in pooblaščenici.

Toda ti ljudje hočejo istočasno še upravljati državo in reševati velike narodne probleme.

Velikih ljudskih problemov rešiti ne morejo. Privezani so z zlato verigo. Toda svoje male probleme lahko rešujejo.

Pa naj jih tudi rešujejo. Toda naj nas vsaj osvobodijo žalostnega stanja, da moramo poslušati njihovo hvalisanje, kako

bodo oni rešili tudi narodne in ljudske nadloge.

Krčevito se oklepajo strankarske demokracije. Hvalijo se, da so njeni branilci in podporniki. V stvarnosti niti sami v to ne verujejo. Saj oni sploh v ničesar ne verujejo! Prav ničesar jim ni svetega in nobenega principa nimajo — razven svoje ogromne sebičnosti!

Mala, drobna strankarska politika so topla materinska nedra, na katerih se tak tip politikov najbolje in najuspešneje razvija.

K razdolžitvi kmetov

Nova uredba o likvidaciji kmetov dolgov z dne 25. sept. t. l. je zmanjšala dolgove kmetov od 25—50% tako, da prevzame Privilegirana agrarna banka 25% dolgov napram zadrugam, dočim trpijo privatniki sami vse znižanje, izvzemši dolgove iz nakupa blaga ali iz obrtnega dela, kar znači delno razlastitev prizadetih vprid kmetov. Naši denarni zavodi — po večini zadruge — bodo morale odpisati v breme svojih rezerv in zadržnih deležev 25% kmetov dolgov, za 25% pa bodo dobile obveznice Privilegirane agrarne banke, ki se obrestujejo po 3% letno in so plačljive v 20 letih, zasebniki bodo pa sami trpeli vse znižanje v prid kmetov.

Pravilniki za izvedbo gorenje razbremenitve so te dni izšli, drugi in različna pojasnila pa še sledijo, tako da bo težko vse do določenih terminov urediti.

Kako se bo to zgodilo, nas tu ne zanima, vprašamo se pa, kako je sploh moglo do tega priti, da morajo upniki sami popustiti znaten del svojih terjatev, da se jih tedaj razlasti ne glede na to, ali so morda sami v še slabšem gospodarskem položaju, kakor posamezni dolžniki. To vprašanje je toliko bolj pereče, ker taka ureditev kmetov dolgov ogroža obstoj naših podeželskih zadrug in zareže globoko v meso kreditnemu gospodarstvu. Z razdolžitvijo kmetov se je odprlo drugo, še bolj pereče vprašanje, sanacija naših denarnih zavodov, razun če je bil to namen in se je hotelo denarstvo centralizirati v državnih podjetjih.

Naši denarni zavodi so bili že sedaj v težki krizi in ne bodo prenesli še te težke obremenitve. Če se skupščina in senat doslej nista zanimala za pravilno razdolžitev kmetov in sta to delo prepuščala vsakokratni vladi, je vsaj sedaj njih dolžnost, da rešita v skladu z ustavo in ustavnim potom one, ki bi imeli postati žrtev njune brezbriznosti.

Dozdeva se nam namreč, da sedanji način razdolžitve kmetov ne glede na to, da ne bo prinesel zaželjenega uspeha, ni v skladu z našo ustavo. Člen 22. ustave zajamči namreč vsakomur lastnino, torej ne samo fizičnim, marveč tudi pravnim osebam in pravi, da je razlastitev privatne lastnine v občo korist dopustna le po zakonu proti pravični odškodnini. Člen 115. ustave pa določa, da smeta samo kralj ali pa narodne predstavništvo podati predlog, da se v ustavi kaj izpremeni ali dopolni. Če je pa tak predlog izšel iz senata ali narodne skupščine, se sklepa o njem z večino tretjih petin skupnega števila poslancev.

Naša ustava sama torej predpisuje za veljavnost sklepa, s katerim se spremeni ustava, kvalificirano večino. Da take večine ni tako lahko doseči, izhaja iz dejstva, da pri nobeni skupščinski seji niso navzoči vsi poslanci, da pa se šteje tripetinska večina po številu vseh in ne samo slučajno navzočih poslancev, tako da bi moral biti sklep soglasen, če bi bile samo tri petine poslancev ali senatorjev navzočih.

Po členu 59. ustave priseže vsaki član narodnega predstavništva, da bo čuval ustavo in imel pred očmi blaginjo naroda. Da bi bila skupščina v tem pogledu izvršila svojo dolžnost, se pač ne more trditi, ker je rešitev tako važnega vprašanja prepuščala vladi, ministrskemu svetu.

Po ustavi sta pri nas narodna skupščina in pa senat edina upravičena sklepati o posameznih zakonskih predlogih, ki jih jim podajajo posamezni ministri. Zato se čudimo, da sta o najvažnejši stvari, o razdolžitvi kmetov, prepustili obe zakonodajni telesi, sklepanje vladi. Ali morda zato, ker sta se bali, da ne dobita za spremembo ustave potrebne večine, ali zato, ker sta se bali prevaliti razbremenitev na rame našim denarnim zavodom in drugim upnikom.

Brez dvoma je, da bi se dalo najti za razbremenitev kmeta tudi še drugih nači-

nov, saj imamo za take stvari na razpolago izkušnje drugih držav in pa nebroj predlogov različnih strokovnjakov. Če pa ni imelo narodno predstavništvo na razpolago v svojih vrstah dovolj strokovnjakov, bi bilo lahko sklicalo anketo, ki bi jim brez dvoma stvar vsestransko obrazložila in pojasnila in jih tudi opozorila na eventualne posledice vsakega ukrepa.

Ker se je pa vse to iz kakršnegakoli vzroka opustilo — morda se narodnim predstavništvom stvar ni zdela važna, morda tudi problem pretežaven — se nam vsiljuje vprašanje, čemu sta nam sploh še skupščina in senat? Ali ne bi ravno tako dobro izhajali brez njih? Ali nam ne bi zadostoval gospodarski svet, ki ga naša ustava predvideva v členu 24 kot posve-tovalno telo v gospodarskih in socialnih vprašanjih?

Mi smo popolnoma prepričani, da bi tak gospodarski svet popolnoma zadostoval, vendar bi moral biti izbran po svobodnih volitvah nepolitičnih organizacij posameznih stanov. S tem bi si prihranili vsako leto par sto milijonov in marsikako razočaranje.

Že naš blagopokojni viteški kralj Aleksander je uvidel, da so politične stranke rak-rana na našem narodnem telesu in jih je zato tudi na kaj nedvoumen način obsodil. Le kruta, neizprosna usoda je preprečila, da ni mogel izvršiti svojih globokih zasnovanih, dalekosežnih ciljev. Zato smo se pa mi, ki smo pravilno doumeli Njegovo veliko zamisel, odločili korakati naprej po načrtani poti do cilja, do pravilne in smotrne izvedbe člena 24. ustave, ker si s tem lahko prihranimo težke milijone, ki nas staneta vsako leto obe zakonodajni telesi, ki pa, kakor smo imeli priliko videti ravno pri razdolžitvi kmetov, itak ne vršita poverjene jima naloge, marveč se brigata samo za edino zveličavno nalogo — za korist in oblast partije, kateri posamezniki pripadajo.

Zavedamo se, da bodo po nas udarili vsi privrženci sistema liberalnega kapitalizma in liberalne demokracije kojekoli barve in kričali »glejte reakcionarce!« — Prepričani pa naj bodo, da nas je vedno več, ker ljudje spoznavajo, da je naša pot edino prava. Vse klevete pa lahko prenašamo, ker se globoko zavedamo, da bomo edino mi rešili domovino — »španske boleznice«.

K. F.

Brezuspešne cowboyske spretnosti

Ideja dveh pokojnikov, ki bosta večno živela, jugoslovanska stanovska misel bolgarskega kmečkega voditelja Aleksandra Stambolijskega in jugoslovanska združena misel Slovenca dr. Janeza Ev. Kreka, združena v celoto in popolnost v osebi tovariša Ljotića, — je na pohodu!

Dokazi za to se množe z dneva v dan! Kompromisne liste pri občinskih volitvah, pri volitvah v zbornico za TOL, malenkostna volilna udeležba na Hrvatskem,

vse to jasno dokazuje, da so vse stranke brez izjeme v razsulu.

Ali mislite, da so stranke kar čez noč postale tako širokogrudne, da bodo dejale: »no pa napravimo še nasprotniku malo prostora pri koritu, da bo še on malce popapcal z nami.« če bi bile še v stanju, da nastopijo samostojno? Ne, ne! Nobena več ne zmora samostojnega nastopa, često niti v občini ne. Niti moč, niti denar ne pomagata več!

Zato hite vsi strankarji, da se še enkrat tik pred svojim popolnim razsulom združijo v borbi za skupne interese (korita) — proti ljudstvu! Tudi taki so med njimi, ki so se še pri petomajskih volitvah široko ustili, da zdrže v opoziciji tudi 50 let, pa so naenkrat videli, da se jim je stranka že v enem letu razletela v pet strank. Zato

sedaj rešujejo, kar se še rešiti da. Kajti ljudstvo odpira oči. Nesreča ga je izučila. Sito je »fiškalov«, kateri so mu zlezli na grbo, pa se jih temeljito otresa, tudi, če se pišejo dr. Pernarji. Nobena cowbojska spretnost jih ne bo več obdržala v sedlu!

Kako pa se hočete vi politično uveljaviti v državi, nas sprašujejo, če pa govorite vedno o volilnem plevelu? Mi pa jim odgovorjamo: **Ali ni brez volitev pod vplivi izven parlamenta še nihče nikdar postal pri nas minister**, ker je, recimo, užival zaupanje ljudstva izven izvoljenega parlamenta? No, torej! Mi pa trdimo, da je danes za naš program celo tisti del ljudstva, ki niti ne ve za nas, ki pa je do grla sit vseh strank brez izjeme, sit bede pri vsem prirodnem bogatstvu države ter zahteva načrtno izkoriščanje taistega v korist splošnega blagostanja vseh stanov. Skratka, naš pro-

gram uživa zaupanje vseh tistih, ki mislijo s svojo glavo, celo tam, kjer kriči ljudstvo svojim danes že vsiljenim voditeljem — ki mu prikrivajo naš program: dovolj nam je parad s hrvaško zastavo, hočemo dela in kruha, ne pa politike strank!

Ali tedaj nismo upravičeni trditi, da naj veljajo tudi za nas argumenti, ki so že neštokrat veljali pred nami? Ali niso morda časi dovolj resni za to? Ali nismo na najboljši poti od Kerenskih do Leninov? **Saj smo pač na tej zemlji, ne pa na — luni!** Na tej zemlji pa korakajo povsod od Kerenskih k Leninom vse dotlej, dokler ne pridejo v posameznih državah do veljave, ki poženejo k vragu vse degenerirane ostanke strank in napravijo red v politiki in gospodarstvu. Medtem slučajno razpisane volitve pa postanejo Kjusejvanove volitve...

Koroški dokumenti

(do sedaj še nepriobčeni).

Ali je prošt Randl res napačno postopal?

Prošt Matija Randl, škofov namestnik ali generalni vikar za Slov. Koroško pred plebiscitom, je izdal nekaj plebiscitni pastirski list, ki je bil eno nedeljo pred plebiscitom prebran v vseh farnih cerkvah I. glasovalnega ozemlja. Prošt Randl je v tem plebiscitnem listu pozval slovenske vernike, naj glasujejo 10. oktobra 1920 za Jugoslavijo.

Ko je bilo 15 let pozneje ljudsko glasovanje v Posarju, so nemški škofje isto storili. Pozvali so v pastirskem listu nemške vernike, naj glasujejo za Nemčijo. Nihče se ni spodtkal nad tem. Ali je bilo proštu Randlu nedovoljeno storiti to, kar so pozneje storili nemški škofje? Prošt Randl porsarskega plebiscita ni več doživel. Koroški škof je Randlovo plebiscitno spomenico obsodil, kaj bi rekel prošt Randl, če bi bil še doživel, da so nemški škofje dobro desetletje pozneje isto storili, kakor je storil on l. 1920?

Škof dr. Adam Hefer je posebno obsodil ono mesto v Randlovi plebiscitni spomenici, kjer prošt Randl govori o pravoslavju. A škof dr. Hefer je bil napačno informiran. Dr. Hefer ne zna slovensko. **In zelo moramo obžalovati, da so ga o Randlovi spomenici tako napačno informirali.** Šlo je za 100.000 koroških Slovencev, in napačna informacija o tako važni zadevi ni malenkost. Prošt Randl je pisal: »In Srbi! Res, da so pravoslavni, a v otroški pobožnosti in vernosti so nam enaki. Loči jih samo nekaj verskih resnic, a z nami vred imajo sv. mašo, sv. zakramente in

nežno pobožnost do Matere božje. Ravno zaradi tega, ker kat. Cerkev tako malo verskih resnic loči od pravoslavja, so se sveti Očetje v Rimu že od nekaj prizadevali združiti obe cerkvi.«

Prošt Randl je torej trdil, da loči katoliško in pravoslavno cerkev le malo verskih resnic, nikdar in nikjer pa ni trdil, da so razlike med obema cerkvama malenkostne. Vsakdo mora pritrditi, da je prošt-Randlova trditev popolnoma pravilna in resnična.

Ko je prošt Randl izdal svojo plebiscitno poslanico, škofa dr. A. Heferja ni bilo v Celovcu. Bil je na svojem posestvu v dolini Felfernig. Tam sta ga obiskala nemška poslanca dr. Reinprecht in msgr. Pavlič. Poročala sta škofu o Randlovi plebiscitni spomenici. In na podlagi tega poročila je izdal škof Hefer protispomenico, v kateri je ostro obsodil Randlovo spomenico. To dr. Heferjevo protispomenico so vrgli iz letal v več tisoč izvodih par dni pred plebiscitom na tla po vsem I. glasovalnem ozemlju. Msgr. Pavlič je pozneje pisal o tem: »Die klar gehaltene Erklärung des Herrn Fürstbischofs ist verstanden worden — jasno podana izjava gospoda knezoškofa je bila umevana.«

Z drugimi besedami: Ljudstvo je vzelo na znanje, da mu prošt-Randlovo plebiscitno spomenico ni treba upoštevati.

Potemtakem je dr. Heferjev letak prav bistveno vplival na potek in izid plebiscita.

Kaj pa je trdil ta letak o onem mestu Randlovo plebiscitne spomenice, kjer Randl

govori o pravoslavju? Trdil je: »Zelo obžalovati je treba neko mesto v pisanju gospoda generalnega vikarja, kjer govori o tem, da so Srbi pravoslavni, da pa so v otroški pobožnosti in verni priprostosti nam (Slovcem) enaki, da so ločilna znamenja kat. Cerkve in pravoslavja malenkostna«. Nas katoličane loči od pravoslavja predvsem nepriznavanje papeštva od strani pravoslavne cerkve. To se ne sme

označiti v obeh katoličana in zlasti kat. duhovnika kot malenkostna stvar. Po takem prikazovanju se verniki morajo zapeljati v zmotu.« — (Tako dr. Heferjeva protispomenica.)

Videli smo, da Randl tega nikdar trdil ni. Škofa Heferja sta napačno informirala dva Nemca, ki sama nista znala (dobro) slovensko. K. S.

JRZ + JNS = TOI

NOVA ZBORNICA ZA TOI.

Že v zadnji številki »Zbora« smo pisali, kako je prišlo do kandidatne liste za volitve v novo trgovo zbornico. Danes si oglejmo, kako izgleda ta, na zadnjič opisani način, sestavljena lista. Trgovstvo Prekmurja sploh ni zastopano v njej, kljub temu, da se dnevno čita, kako pozornost posvečajo stranke temu delu slovenske zemlje in kljub zahtevam vsega trgovstva, ne glede na politično strankarsko pripadnost, da se dá Prekmurju vsaj eno mesto v stanovski zbornici. Zanimivo je tudi, da so na Štajerskem podvomile stranke celo v svoje lastne strankarske pristaše, ne bodo li le-ti v trgovski zbornici vendarle zastopali interese trgovcev bolj kot strankarske direktive, pa zato niso upoštevale želja strokovnih organizacij niti za ljudi, ki pripadajo tistim strankam! Najbolj pa ga pilne Notranjska, stari pastorek političnih strank in stanovskih organizacij, kjer srečavate povsod na cesti samo voznike, ki vozijo les, po trgovinah in gostilnah samo posestnike gozdov, pri denarnih zavodih in — davčnih uradih le lesne trgovce in industrijce, toda nihče od teh si ni mogel pridobiti toliko zaupanja strank, da bi ga bila katerakoli predlagala za zastopnika notranjske lesne stroke v stanovski zbornici, za katero smatramo, da še ni politična ustanova! Notranjsko namreč po strankarskem sporazumu predstavlja — špediter!

ZA TRGOVSKO — OBRтна ZBOR-NICA ...

V okrožnici Zveze obrtnih društev za Dravsko banovino v Ljubljani, opr. štev. 633-36, z dne 24. oktobra beremo med drugim tudi te značilne besede: »— razgovori so se vodili med političnima strankama JRZ in JNS, ki sta definitivno zaključili, da morajo bodoči člani zbornice za TOI pripadati na bazj gotovega ključa tema dvema političnima skupinama!« V dopisu JNS nekemu uglednemu obrtniku z dne 26. oktobra se pa trdi, da se JNS sicer

ne želi vmešavati v obrtniška stanovska vprašanja, ampak da to dela le po želji ljubljanskih obrtniških predstavnikov (— vsekakor pač tistih, ki sta podpisala gornjo okrožnico).

Živela stanovska zavednost! Živeli stanovski interesi! Dobro bodo zavarovani! Saj jih bo branila strankarska — »demokracija«!

V ZNAMENJU ČASA.

V Sloveniji opažamo pri vsakih političnih volitvah srdit boj med našima glavnima političnima strankama. Stroške za ta boj plačajo vedno in izključno široke mase volilcev, seveda posredno. Boj je navadno tako oster, da bi človek mislil, prikazovano nasprotstvo je stoodstotno pristno in dosmrtno. Volilce se z raznimi bojnimi gesli tako omami, da večina njih pozabi, da se prav za prav oba sovražnika nahajata v enem in istem gnezdu liberalne demokracije. Večina volilcev ne izprevidi, da bo bič, katerega pomagajo s svojimi glasovi spletati, tepel v prvi vrsti nje same, ne glede na to, ali zmaga stranka, katero volijo, ali pa nasprotna. Saj je lahko razumljivo, ko morajo v državah, kjer je zasidran še strankarski parlamentarizem, vsi volilci brez izjeme vzdrževati za narod jako drag luksuz — poklicne politike. Poklicni politiki hočejo na račun ljudskih žuljev dobro živeti in hočejo imeti povsod odločilno besedo. Če ne morejo doseči svojega namena ločeno, potem pozabijo na medsebojno sovražstvo, podajo si roke, da zamorejo z združenimi močmi premagati svoje volilce in sebi zasigurati bodočnost.

Eto primer: Istočasno, ko so se JNS-arji in JRZ-arji med seboj do smrti borili za kmečke občine, so pa isti gospodje in njihovi eksponenti sklenili prijateljski sporazum za volitve v zbornico za TOI v Ljubljani. Zakaj ta porazum, ta zveza, ali najbolj rečeno kravja kupčija? Zato, ker je stanovsko zavedno obrtništvo spoznalo, da od poklicnih politikov ne sme pričako-

Drim.—Litija:

Kriza in načrtno gospodarstvo

(Nadaljevanje in konec.)

Denarna služba je, kakor vidimo, služba v javnem interesu vsega narodnega gospodarstva in že pri sedanjem stanju bi bilo v državi mnogo bolj potrebno popolnoma neodvisno ministrstvo za denarstvo in kredit, na čelu katerega bi moral stati gospodarsko izredno sposoben, popolnoma neodvisen in značajan človek, — kakor pa razna ministrstva brez listnic, ki služijo le v javno propagando vladnih političnih organizacij.

Tembolj pa bo tako ministrstvo za denarstvo in kredit potrebno, čim se bo denarna in kreditna politika morala reformirati od današnjega privatnega značaja na javni značaj, ko bo treba po deflaciji danes zrevolucionirane cene spraviti nazaj v pravo relacijo blaga do blaga in dela, ko bo treba te cene in valuto stabilizirati in isto iz zlatega kritja prenesti v svobodno valuto in denarstvo in kredit na način povsem na novo organizirati, da se vrne nazaj izgubljeno zaupanje, katero zaupanje se mora pričeti od emisijskega zavoda in mora preiti v vse narodno gospodarstvo.

Novo geslo je in mora biti: Poživiti gospodarstvo. To pa se more zgoditi le s tem, da se dvigne kupno moč naroda (in ne denarja), za kar je treba več novčanic v obtoku. V to svrhu pa je treba več blaga z občutkom prodati, kar se zamore zgoditi doma v lastni zemlji in pa tudi v inozemstvu. Izvoz v inozemstvo je omejen po avtarkijah držav, prodaj v domači zemlji pa omejuje do danes zlata valuta. Ker avtarkije tujih držav ne moremo spremeniti, ne preostaja torej drugega, kakor opustiti zlato valuto in ustvariti svobodno

valuto na podlagi indeksa cen in stabilizirati cene in domačo svobodno valuto.

Zlata valuta dopušča le razvoj gospodarskega življenja v mejah zlatih rezerv emisijskega zavoda in v posledici postane narod popoln suženj finančnega kapitala in pauperizma, — svobodna valuta pa je ekspanzivna in se prilagodi potrebam vsega gospodarstva celega naroda. Ker je denar in mora biti le regulator vsega družabnega, socialnega in gospodarskega življenja in le sredstvo za blagovno zamenjavo v pravilni relaciji cen, — ne sme biti denar le v rokah male peščice privilegiranih ljudi, finančnih mogotcev, ki z njim zaslužijo ves narod in ga trajno drže v gospodarski propasti. Denar mora dati vsem ljudem dovoljenje in pravico do dela in življenja, zato mora priti ob svobodni valuti med ljudi in mora biti v gospodarstvu stalno v obtoku. Vsaka tezavracija in špekulacija z denarjem je zločin na narodu in pri svobodni valuti nima tezavracija smisla, špekulacija pa je onemogočena in izključena.

Svobodna valuta pospešuje tehnični napredek in racionalizacijo podjetij. Stabilizacija cen in s tem denarja, daje možnost pravilne kalkulacije, določijo se zakonitim potom pravične delavske mezde (za boljši stroj, skrajšani delavni čas ob isti mezd in življenjskem standardu delavca), — določijo se hipotekarne obrestne mere, kakor tudi obrestna mera za investirani kapital, — skratka, nastane splošna gospodarska sigurnost. Pa tudi glede hišnih lastnikov se maksimirajo tako stanarine kakor rente od hiš. Vse te socialne tendence povzročijo pomnožen volumen nov-

čanic, ki pa mora biti v pravem razmerju s kapaciteto produkcije, kajti povečana produkcija povzroča padec cen, povečan volumen novčanic pa porast cen in to mora ostati v pravem razmerju, da ostane relacija cen ista, in da so s tem cene in valuta stabilizirane. Kakor produkcija daje blago na trg, tako mora valutna politika dajati novčanic v gospodarstvo, da ljudje morejo svoje potrebščine nabaviti, kajti samo s kupovanjem in konzumom se omogočuje produkcija blaga. Če pa te možnosti ni, pa pride do hiperprodukcije, ki je ob deflaciji celo za navidezna, kajti čeprav ni blaga preveč, ga nihče ne more kupiti, pa še tisto, kar ga je, ostane neizrabljeno, narod pa hodi lahko nag in bos in od gladu umira.

Tako vidimo vse dobre strani svobodne valute, ki s pravo politiko cen poživijo vse gospodarstvo. Ni pa najzadnji uspeh ta, ki se izraža v krilatici, da je sit človek tudi najboljši državljan. To je tedaj tudi pot, ki vodi brez dvoma proč od komunizma.

Zlata valuta kot instrument visokega finančnega kapitala s ciljem svetovne finančne diktature in morebiti kot politično orožje za svetovno hegemonijo — je razumljiva, toda narodi niti enega teh ciljev nočejo, ampak hočejo le možnost in pravico do dela in zaslužka s povečanjem celokupnega narodnega dohodka v doseg človeka vrednega življenja. To pa je danes mogoče le s povečanjem volumena novčanic, stabilizacijo cen in svobodne valute, — pa čeprav finančni kapital, ki mu gre le za lasten profit, kriči, da bo to inflacija in nas opominja, naj le malo počakamo, da bo kriza že sama prešla, ker pozablja, da današnja kriza ni navadna »ciklička« kriza — in pozablja, da popolnoma propadli delovni sloji nimajo več kaj drugega pričakovati — kot smrti. Umreti pa finančnemu molohu na ljubo nočemo,

ampak hočemo pošteno delati, pa tudi pošteno in človeka vredno živeti.

Pristaš zlate valute je fatalist in zato za reševanje gospodarske krize sploh nesposoben, kajti pri njem zlato kritje in njega kreditna politika avtomatski vse sama rešuje — in preko tega ne pomaga nobeno razmišljanje in napenjanje možgan. Može kot Roosevelt pa so se raje naslonili na fizično in duševno silo svojega naroda, se lotili vprašanja krize, odvrgli zlato valuto in uredili narodno gospodarstvo tako, da se je dvignila delavnost in kupna moč poslednjega konzumenta, ki dobi le svoje duševno ali telesno delo ali blago denar na roke in sicer po pravilni relaciji cen toliko, da živi človeka vredno življenje. Ti može so pokazali svojim narodom in človeštvu (čeprav ob dejanskem protestu in ovirah finančnega kapitala) pot in osvoboditev iz pekla, v katerega ga je pahnil ravno ta finančni kapital in ga hoče v teh suženjskih verigah zadržati. Vsa hvala tem velikonom človeštvu, katerih imen ne bo zgodovina nikdar pozabila.

Pozabila pa tudi ne bo vseh polen, ki jih je demokracija metala pod noge vprav Rooseveltu. *

Preostalo bi še, da razmotrivamo način, kako preprečiti istočasno z dviganjem cen poljskih pridelkov tudi dviganje industrijskih izdelkov in stanarin, kakor tudi, kako napraviti vse stanove zmogljive novega kredita. Vse to pa že spada v sam gospodarski načrt, pri katerem je denar neobhodno potrebna kri, ki se obilno pretaka po organskem načrtnem gospodarstvu. Kaj vse mora oplajati ta kri, pa že ne spada v mojo temo. Pač pa naglašam na zaključku še enkrat, da je odprava zlate podlage brez načrtnega gospodarstva prav tako zgrešena kot vsako delno popravljanje sedanjega gospodarskega sistema sploh. (Konec.)

vati pomoči v upravičenem boju za svoj obstanek, temveč da ga poklicni politiki smatrajo samo za svoj volilni material, ki ima napram njim samo dolžnosti, pa nikakih pravic. Zato je sklenilo, da pri predstojećih zborničnih volitvah ne bo nasledil frazarskim vabam poklicnih politikov in od njih protežiranih poklicnih obrtniških voditeljev, temveč, da gre v volitve samostojno, ne upoštevajoč želj politikov, v svesti si, da je to edina pot, ki vodi k osamosvojitvi obrtniškega stanu.

Obrtništvu, ki je pri zadnjih občinskih volitvah pomagalo še riniti eden ali drug strankarski voz, je spričo te nesramne kravje kupčije postalo za eno razočaranje bogatejše. Razočaranje je pa tem bridkejše, ker kandidatorov niso določile stanovske organizacije po srezih ali volilnih okrožjih, temveč so bili isti enostavno določeni v Ljubljani. Zato se nahajajo med njimi taki, ki stanujejo daleč od volilnega okrožja, kjer se jih kandidira in najbrže v svojih volilnih okrožjih niso niti zadosti znani. Dosedanji potek dogodkov jasno kaže, politiki in od njih postaljeni kandidati, hočejo premagati svoje volilce.

Kako dolgo bomo obrtniki še prenašali ta diktat? Kako dolgo bomo še dopuščali, da se nas smatra za molzno kravo, katero bi naj na dva sesca molzli JNS-arji, na dva pa JRZ-arji? Kako dolgo bomo še dopustili, da vlada v naši zbornici strankarski in klikarski duh? Kako dolgo bomo še dopustili, da barantata z nami dva, od politikov podpirana posili voditelja? Kdaj bo tega konec? Tega bo konec šele takrat, kadar bodo vsi poštene, vedno razočarani stanovski tovariši obrnili politikom hrbet in sodelovali pri preureditvi države na stanovski podlagi. To delo je pa mogoče le v Zboru!

J.č.

OBRтна ZBORNICA V KAVARNI »ZVEZDA«.

Ker je bila zadnja nedelja precej čmerikava, so se zbrali v nedeljo zjutraj, zgodaj kakor se spodobi za tako gospodo, ob 11. uri namreč, v ljubljanski kavarni »Zvezda« štirje gospodje: K, M, P in P, in so v dveurnem izčrpnem pogovoru obravnavali šanse JNSTRANKE v stanovski obrtni zbornici. Sicer se pa nikakor ne žele vmešavati v obrtniška stanovska vprašanja. Jim prav radi verjamemo. Toda obrtnike opozarjamo, da ne bi sekire sekale brez, če ne bi bilo brezovih držajev...

Kako dolgo še?

Zanimiv slučaj se je dogodil v Senti. Tri trgovske tvrdke: Leopold Klein, Maden Granz in Leopold Weinberger so pred nekaj dnevi zaprle svoje trgovine in nalepile na vrata letake sledeče vsebine: »Zaradi visokih davkov zaprto...« Pri tem je pripomniti samo še, da niti eden od teh treh Židov ni jugoslovanski državljan.

Kaj naj porečemo k tej židovski nesramnosti? To je provokacija vredna židovstva, ki si je naš človeki (čeprav bi bil često k temu upravičen) ne dovoli.

Na tisoče primerov dokazuje našemu domačemu ljudstvu, da pride navadno tak tuj Žid, s prazno vrečo na rami, v kako našo vas na jugu ali vzhodu države nakupovat perje ali cunje. Kmalu se udomači in že odpre kak »lokal«, branjarijo s trafiko in alkoholnim izkuhom, pri tem še malo trguje z žitom. Ne traja dolgo, da si zgradi lepo hišo na vasi, nato še lepše stavbe v mestu; njegovi otroci niso več razcapani, oni študirajo na univerzi, da bi kdaj kot advokati ali zdravniki mogli lažje izmzgavati potrpežljivo ljudstvo.

Čim postane Žid bogat iz žuljev našega ljudstva, postane nesramen. S tako nesramnostjo zapre svojo trgovino, da bi s tem demonstriral, da so mu naši jugoslovanski davki previsoki. Pri tem je tujec, tuj državljan, kateremu se je z odprtimi rokami dovolilo, da se pri nas razšopiri, da izmzgava naš narod kot trgovca in delodajalca, da iztihotaplja po možnosti svoje nagrabljeno — vedno samo premično premoženje v inozemstvo — doma pa po možnosti napravi za slovo še konkurz.

Zanima nas, kaj porečejo k temu merodajni politiki, ki obljublajo »demokracično svobodo«. Ali bodo predlagali za te Žide odpis davkov in naprtitev istih našemu potrpežljivemu ljudstvu?

Da, da — ni zaman dejal Kristus: »Oče Židov je hudič!...«

(Iz lista »Erwache«, Petrovgrad.)

Ultimat grešnikom!

Dvakrat smo že priložili listu položnice. Pa jih očitno mnogi naši prijatelji niso zapazili, ker smo dobili na naš ultimatum več odgovorov, naj priložimo položnice. Zato podaljšujemo naš ultimatum do 30. novembra, pošiljamo vsem še to številko in prilagamo tistim, ki še niso poravnali naročnine, položnico.

Težko smo se odločili za nov izdatek, kajti položnice nas stanejo vsakokrat več 100 dinarjev, kar je — za nas vsaj — mnogo. Toda, da bi našim prijateljem ustregli, smo to vendar storili. Upamo, da bodo naši prijatelji to znali upoštevati in da nam bodo sedaj poslali naročnino.

Dobili smo tudi nekaj dopisov, kjer nam drugi naši prijatelji pišejo, da s težkim srcem odpovedujejo list — ker ne morejo plačati naročnine. Tovariši, mi zbirmo vprav te male ljudi v naše vrste! Vsak, kdor se bo vsaj toliko potrudil, da nam napiše, da ne more plačati, dobi še naprej naš list brezplačno. Ampak vsaj napiše naj, da ne zmore naročnine, da bomo vedeli, da mu je do tega, da list prejema! Vsak tak sprejme s tem na sebe

samo tovariško dolžnost, da nam najde vsaj enega novega naročnika, ki pa bo naročnino lahko plačeval. Tako si bomo pomagali med seboj reveži v teh težkih časih. Tudi najrevnejši nam tako lahko pomaga in mi njemu, vsi pa se na ta način vzgajamo v tovarištvu, ki je dandanes, žal, tako redko.

V našem zadnjem ultimatu smo povedali golo resnico brez ovinkov, prav tako kakor tudi sicer vedno govorimo in pišemo pri »Zboru«. Saj smo si vendar prav to, da resnico pripravimo do zmage, povsod v javnem življenju nadedli za svojo glavno nalogo! Naravno je torej, da je tudi v ultimatu nismo mogli zamolčati, čeprav vemmo, da je resnica, žal, največkrat trpka. Nikakor pa nismo imeli namena kogarkoli — žaliti. Kdor je torej v tem smislu razumel naš ultimatum, naj ve, da so nam taki nagibi sploh tuji. Apelirali smo na človečansko vest in priznati moramo, da jo je še na svet, kakor tudi upamo, da nas bodo pošiljke po priloženih položnicah le še bolj utrdile v tej veri.

Uprava lista.

Žlahta

V svetovnem časopisu smo meseca oktobra brali, da je londonski židovski višji rabin Hertz izjavil trditev, da so Hitlerjeva izvajanja o neločljivi zvezi židovstva in boljševizma napačna.

V naslednjem pa naj navedemo dvoje pristno židovskih izpričeval, ki ne samo ne zanikujeta tesne in neločljive »žlahte« med židovstvom in komunističnim boljševizmom, marveč jo celo z nekakim ponosom podčrtavata.

V pariškem listu »Le droit de vivre«, ki se sam proglašja za oficijelni organ za pobijanje antisemitizma — čitamo v št. 12 iz maja 1933 dobesedno: »Židovstvo je mati marksizma in komunizma« (»la Judée est la mère du marxisme et du communisme«).

Če bi ta trditev uradnega organa internacionalne židovske organizacije gospodu višjemu rabinu Hertzu ne zadostovala, navedemo lahko še izpoved njegovega kolege. V new-yorškem listu »American Bulletin« v št. 8 z dne 15. maja 1936 beremo citat new-yorškega lista »Jewish Opinion« iz radio-govora new-yorškega višjega rabina S. Wise-ja. V tem govoru je »rabbi« Wise dejal:

»Nekateri to imenujejo marksizem — jaz to imenujem židovstvo.«

Pa ne da bi se oba višja rabina zaradi tega sprla! Naj se vsaka stvar imenuje lepo s pravim imenom in brez ponarejenega potnega lista: svetovni finančni kapitalizem, marksizem, komunizem, boljševizem, masonstvo in še nekaj drugih internacionalnih bratovščin imenujemo s kratkim, jedrnatim in resničnim imenom — židovstvo. — Blagor tistim, ki si želijo ali imajo Žide za svoje voditelje! Ali ni to sramota? In zakaj so ravno komunisti tako razdraženi, če jim samo omeniš židovski izvor in vodstvo. Ali jih je morda sram krivonose, obrezane »žlahte«?

»Simpatizerji«

Vprašujejo nas: Kako pa napreduje »Zbor«? Ali bomo kmalu uspeli, da zdramimo ljudstvo iz ravnodušnosti? Dvoje, troje vprašanj se nam postavi in — vpraševalec gre svojo pot. Kratko informacijo poslušaj in izgine, ko da se je pogreznil v zemljo. Če ga čez nekaj časa zopet srečaš, ti postavi ista vprašanja in spet odide. Na teh nekaj vprašanj se omejuje vsa njegova pristalost k našemu gibanju, s temi vprašanji nam izkazuje svoje simpatije in odhajaja zadovoljen, ko da je uspešno izvršil neko delo. Nikdar pa sebe ne vpraša tak simpatizer: »Kaj in koliko sem delal sam za Zbor?«

Taki, ki govorijo »mi«, še niso naši tovariši. S takimi vprašanji se nam samo dobričkajo — za vsaki slučaj...« Tovariši in borci takih vprašanj ne poznajo. Oni poznajo samo delo in dolžnost. Od vestnega dela in izpolnjevanja prostovoljno prevzetih dolžnosti je odvisen uspeh — in tega se zavedajo. Zato molčijo in delajo. Tisti drugi pa prihajajo k nam samo, da pretipljejo politične situacije in temu primerno v pravem času uravnajo svojo taktiko. Oni kolebajo med dvema stoloma.

Motijo se, če mislijo, da so nam njihove simpatije potrebne. Zahvaljujemo se

jim zanje. Naj se nas ogibajo vsi brezdelni simpatizerji. Same simpatije so nam premalo. Potrebujemo delo. Kdor ni zmožen dela, kdor se boji za svoj položaj, kdor ne more z odprtmi srcem in zrvnano glavo pristopiti, zasukati rokave in zgrabiti za delo in dati stvarni doprinos k zmagi naše ideologije — naj nas pusti pri miru.

Ne zaustavljajte nas, ne ovirajte nas! Naš čas je dragocen, a vaše izjave brez vsebine so brez vrednosti. Čas hiti in ne čaka. Vsak trenutek je važen in ga je treba izpolniti z delom. Izpolnjeni trenutek je resnično doživljen trenutek — neizpolnjen pa utone brez smisla in vsebine v vesoljstvu.

Nekateri čakate, da vzdramimo ljudstvo — pa se še sami niste zdramili. Saj ljudstvo ni nič brez posameznikov. Ali ne vidite, da novi čas zahteva nove ljudi, ljudi dela in čvrstega značaja?

Če pa ste to uvideli — pristopite odkrito in možato k nam. Za vsakega poštenega in požrtvovalnega človeka bo dovolj prostora in dela med nami. Ne bojte se, češ, da niste sposobni nekaj doprinesiti k skupni stvari. Ne precenjajte svojih sposobnosti, niti jih ne podcenjujte!

Brezdelniki in besedači še nikdar niso zgradili hiše. Zgradijo jo samo pridne roke delovnih zidarjev in njihovih tovarišev. Ali se tega zavedate?

(Iz »Zbora«, Sušak.)

SRESKI POVERJENIKI.

Predsednik Jugoslovanskega ljudskega gibanja »Zbor«, je odredil na podlagi člena 46. naših pravil sresko poverjeništvu in imenoval njegovega poverjenika za:

1. Srez Celje tovariša Turnška Franca, tovarnarja v Celju.
2. Srez Litija, tovariša Mrnuha Lavoslava, trgovca v Zagorju.
3. Srez Krško, tovariša Sikoška Ivana, posestnika iz Zadovinka pri Leskovcu.

Vsi prijatelji v teh srezih, ki nameravajo v svojih krajih organizirati naše gibanje, naj se obračajo na zgoraj imenovane tovariše.

Srezi, ki še niso dobili svojih poverjenikov, naj se v vseh vprašanih organizacijah obračajo na starešinstvo ljubljanskega organizacijskega področja »Zbora«, Ljubljana, Novi trg 4/II.

ORGANIZACIJA »ZBORA«

»ZBOR« V CELJU.

V sredo 4. novembra t. l. je bil v Celju informativni sestanek. Na sestanku, ki je dobro uspel, so poročali tovariši Turnšek, Bavdek in Čuček. Prav dobro je uspel tudi sestanek 11. t. m. v Gaberju pri Celju, na katerem je poleg že zgoraj omenjenih tovarišev govoril tudi starešina organizacijskega področja tov. Šturm. — Kljub vsem zaprekam gremo neizprosno naprej, tako, da je število 7 postalo neaktualno tudi za gospode okoli »Slovenca«.

SREZ LJUBLJANA MESTO

Ustanovni občni zbor sreske organizacije JLG Zbor-a za mesto Ljubljana je bil 12. t. m. ob 20. uri v lokalu Zbora. Za predsednika je izvoljen tov. Zupančič Franjo, bivš. strok. učitelj, podpredsednik,

Glazer Marko, miz. poslovođa, blagajnik. Smuk Ciril, trošar. paznik, tajnikom je bil imenovan tov. Lutman Joško, tipograf. Izvoljena sta tudi dva odbornika. Za delegata za sabor sta bila izvoljena tov. dr. Cirman, zobozdravnik in Loboda Vinko, davč. urad.

Bežigrad. I. redni občni zbor krajevne organizacije JLG Zbor-a Ljubljana-Bežigrad je bil 7. t. m. ob 20. v prostorih gostilne Ravbar v Staničevi ul. Izvoljen je bil sledeči odbor: Lutman Joško, predsednik; Smerdu Joško, podpredsednik, odborniki: Milavec Franjo, Zivic Karl, Simic Milan, Jaklič Jože, Ochineri Anton. Tajnikom je bil imenovan Žigon Uroš. Nadzorni odbor: Zupan Ciril, Kabaj Vladimir in Mole Mihael. Delegat za sresko skupščino tov. Milavec Franc.

Vse tovariše se obvešča, da bo 26. t. m. ob 20. uri širši sestanek kraj. org. Ljubljana-Bežigrad v gostilni pri Kačiču na Tyrševi cesti. Sestanek je namenjen za nečlane, vendar je pa za člane obvezen. Poročajo delegati starešinstva.

SREZ LJUBLJANA OKOLICA

Ježica. V sredo 11. t. m. je bil informativni sestanek JLG Zbor-a v salonu gostilne pri »Angelci«. Poročali so tov. Zupančič, Simnovec, Marjek in Loboda. Imenoma O. Z. je pozdravil navzoče tov. Jurca. Sestanek je bil lepo obiskan in so navzoči z zanimanjem sledili govornikom.

SREZ LITIJA.

Litija. Informativno zborovanje JLG Zbor-a v soboto 14. t. m. v restavraciji »Stara pošta« je bilo jako lepo obiskano. Poročali so tov. Šturm, Zupančič in dr. Mazek iz Litije. Želja vseh je bila, naj se v kratkem skliče širši sestanek, da lahko čujejo tudi tisti, ki še oklevajo stopiti v vrste Zbora. Zborovanje je vodil sreski poverjenik tov. Mrnuh iz Zagorja.

Smartno pri Litiji. V nedeljo 15. t. m. je bil informativni sestanek Zbora, na katerem sta poročala tov. dr. Mazek in Zupančič o »Gospodarskem in političnem položaju«. Sestanku je prisostvovalo preko 60 ljudi, ki so jako pazljivo sledili govornikom. Vsi so z navdušenjem odobrvali idejo in program Zbora in prepričani smo, da je tudi v tem kraju padlo seme na rodovitna tla. Tudi to zborovanje je vodil tov. Mrnuh iz Zagorja, kot sreski poverjenik.

Št. Lambert. 15. t. m. je bilo informativno zborovanje Zbora, na katerem je bilo navzočih preko 40 kmetskih posestnikov in fantov. Program in idejo JLG Zbora jim je tolmačil tov. Šturm kakor tudi vsa pereča socialna in gospodarska vprašanja. Vsi navzoči so odobrvali pot, po kateri hodi naše gibanje in želja vseh je bila, da bi čimprej prišlo do popolne zmage, ki bo v korist vsem stanovom, posebno pa tudi kmetskemu.

SREZ LOGATEC.

Žiri. Ustanovni občni zbor JLG Zbora krajevne organizacije za Žiri, bo v nedeljo 22. t. m. ob 9. uri dopoldne v gostilni tov. Kavčiča. Poročajo delegati iz Ljubljane.

SREZ KONJICE.

Konjice. V nedeljo 8. t. m. ob 9. uri je bil v gostilni Merkša informativni sestanek za ves srez. Prostori so bili do zadnjega zasedeni. Sestanek je otvoril tov. Julče Hmelak kot sreski poverjenik, na kar je poročal tov. Šturm o »Gospodarskih, socialnih in političnih vprašanjih«. Navzoči so bili delegati iz vseh občin sreza, ki so z vidnim zanimanjem sledili govorniku. Po sestanku se je razvil razgovor o nadaljnjem delu gibanja v srezu. Posebno zanimanje je med mlajšimi somišljeniki, katerih delo in uspehi se bodo kmalu pokazali.

SREZ MARIBOR LEVI BREG

Tezno. Ustanovni občni zbor JLG Zbora krajevne organizacije Maribor-Tezno bo v nedeljo 22. t. m. dopoldne. Kraj in čas razviden iz vabil. Poroča delegat iz Ljubljane.

SREZ KRŠKO.

Leskovec. Ustanovni občni zbor JLG Zbora krajevne organizacije Leskovec pri Krškem bo v nedeljo 22. t. m. Poročata delegata iz Ljubljane.

Sovjetski humor.

A.: »Koliko zaslužiš mesečno, tovariš?«
Ruski delavec: »Stopetnajst rubljev.«
A.: »Ali koga izdržuješ?«
Ruski delavec: »Da. Mater, ženo, tri otroke in Madridsko vlado...«